

začelo imenovati glagolce (glagoljaše, glagolite), in po njih je dobilo i pismo dotično ime „glagolica“. Latinska oblika „glagolita“ bi bila, pravi, po zgledu Israelita, Lechita, Silesita itd.

U. Slovenski primek pa bi bil enak oném: Kajkavci, Čakavci, Štokavci itd.!

T. „A ovo neodgovara ni svetosti stvari, ni štovanju osebe, našemu narodu mile“, piše Rački. — Ker se glagol stsl. sklepa z jerom, pišem ga brez j: glagol, glagolica, dasi nekteri Hrovatje rabijo sedaj „glagolj, glagoljica“.

U. Ako se ne motim, pravi Marko naš dragi, je „glagole“ (glagol) Hohe Schule, Universitas, Academia; glagolitske in glagolske — i, a, o von der hohen Schule, academicus (cf. Besediše). — Ravno prav, da vedó vsaj naši bratje Hrovatje, kako naj se po našem Markoviču zove njihova „academia!“

P a š n i k.

Posvečuj praznik! Tudi o šolskem oziru bi se moglo dan danes bolje gledati, kako mladina posvečuje praznik. Navadno hodi mladina ob nedeljih in praznikih v cerkev in iz cerkve kakor drugi ljudje, in če je za šolo, hodi tudi v ponavljavno šolo, in potem je naj več sama svoja, to je, malokdo gleda na njo, kje je, in kaj dela. Brezskerbni starši manj pazijo na svoje otroke, kakor na svojo živino, ktere nikoli ne pusté na paši brez pastirja in varha. Ob delavnikih morajo otroci delati pri odrasčenih na polji, ali kteri so pri rokodelstvu, delajo v delavnici; ob nedeljah in praznikih pa so naj več sami svoji gospodarji, ter se klatijo sami po vseh krajih, le tam ne, kjer bi bilo dobro za nje. Vidiš jih po cestah in potih, kako postopajo, se pahajo in celó popotnike nadlegujejo, — vidiš jih po vertih, na polji in v gojzdu, kako delajo škodo, in počenjajo med sabo same malopridnosti. Ni tedaj prav, da je mladina ob nedeljih in praznikih tako zapuščena. Starši in drugi predniki bi mogli skerbeti, da bi se mladina ob nedeljih in praznikih ne pačila, temuč, da bi se ravno o Gospodovih dneh bolje izobraževala in zlahtnila na sercu in telesu. Mladina naj se raduje in naj nedolžno veseljuje, toda nikoli brez varha in brez modrega napeljevanja. Ali bi ne bilo prav, ko bi se po kmetih

in tudi v mestih osnovala primerne mladinske družbe, ktere bi se tako rekoč same živile in gojile brez posebnega gospodovavnega vredevanja svojih prednikov. Take družbe naj bi imele knjižnice ali bravnice, da bi vsaki lahko kaj bral ali brati slišal, in sicer kaj takega, kar bi bilo zanj naj bolj primernege. Tudi skupne poštene veselice, kakor na pr. lepo petje, spodobne igre in druge primerne zabave naj bi se obhajale v tej družbi. Po taki pošteni poti naj bi se kratkočasila mladina pa tudi njih predniki, ter naj bi se tako odpravljale sirovosti in vse hudobije pri sedanji mladini. Starši, učitelji, rejniki, predniki! prevdarite to misel, in glejte, kako bi se na pravo srečo naše nadepolne mladine izverševala!

P.

Pomočki in keršanski odgoji. Keršanski otrok ni le samo po naravi podoba božja, ampak je tudi po svoji nadnaravni vrednosti začetek k višjemu namenu. Ker se pa pomočki ali sredstva morajo vjemati z namenom, tedaj so pa tudi odgojilna sredstva dvojna, namreč nadnaravna in naravna. Nadnaravna podelijo otroku višjo luč, višjo moč in višje plemstvo; naravna pa storijo serce občutljivo za nadnaravna. Začetek vsake odgoje je božja milost v človeškem sercu; tedaj prvo med vsemi odgojnimi sredstvi ni naravno, ampak nadnaravno.

Ker mi to važno resnico verujemo, smo drugih misli, kakor tisti, ki mislijo, da morejo samo s svojimi močmi in s svojo puhlo modrostjo vzrejevati. Ker je življenje sploh reč stvarnikova, tedaj je gotovo višje življenje, življenje v Bogu, h kateremu tudi keršanskega otroka prištevamo, vedno in vedno reč božja, in se ne more samo po naravnih pomočkih zbujati in dospeti do popolnomasti. Resnično pravi apostelj: „Ne, da bi mi sami iz sebe kaj zamogli, ampak kar zamoremo, zamoremo le po Bogu“. So pa tudi naravna dobra dela, naravne čednosti in naravne pravice; toda pravo seme za vse, kar je resnično in lepo, zgine vsaki trenutek v človeškem sercu, kakor hitro ga Bog zapusti, in postane mrtvo za vse dobro in resnično, ako ga božja milost ne oživlja in ne povzdiguje.

Milost božja pa nam dohaja po vedno iskrenejšem zjedinenju s Kristusom; to se pa le tedaj zgoditi more, ako smo v njegovi cerkvi, in se vdeležujemo njenih pomočkov: molitve, službe božje in prejemanja sv. zakramentov. Ako mi zgodovino, sveto zgodovino, kakor odgojilno zgodovino vseh ljud-

stev priznavamo, najdemo, da se je Bog pri tem posluževal zgledov, uka in navade. Navada, živeti po božjih zapovedih in predpisih, ima veliko vpliva na znotranjega človeka, in ga prostovoljno k dobremu pripravlja in vedno bolj okrepuje. Že v starem zakonu se nista zgled in uk pogrešala, bodi si pri očakih ali pri prerokih. Novi zakon je pa zgolj zgled in uk, in se naslanja tako rekoč na bolj omikano človeštvo. V njem beseda postaja meso, in z izverstnim zgledom in ukom ves svet prešinja. Zgled, uk in navada so bila že od nekdaj odgojilna sredstva, katerih se je Bog sam pri vzrejevanji posluževal; tedaj se jih morajo tudi odgojitelji, kakor namestniki božji, posluževati.

Zgled je ogledalo — duša prave odgoje. Da pa v resnici tudi to bode, je treba:

1. da se zлага z naravo, potrebšino in okolnostjo otrokovo, da ga otrok posnemati more.

2. On mora milino moralne lepote otroku tako pred oči postavljati, da ga otrok hoče posnemati.

3. On mora vse upore in sebičnost v otroškem sercu zadušiti, da ga otrok tudi djansko posnema.

Zgled tedaj ne sme biti prisiljen, še manj pa sme biti podoben krinki, ampak mora biti djanski. Nestalnost v dobrem zgledu je hinjavi prepodobna, da bi je rejenec z bistrimi očmi ne opazil. Kako overžljiva je tedaj taka misel, če odgojitelj meni, da je dovolj, če on le občuti, ravna ali govori, kar in kakor hoče, ako se le pri svojih učencih dobro vède. Perva dolžnost odgojiteljeva je, da vse, kar zahteva od svojih otrok, da si naj pred sam prilasti in privadi, in da sam tako dela, kakor hoče, da bi delali in se obnašali njegovi učenci.

Zvezdni utrinki.

Ker je naš marljivi „Tovarš“ ravno sedaj nekoliko govoril o zvezdah, mislim, da ne bo od več, če tu povem nekaj čertic o zvezdnih utrinkih, ki so tudi zvezde. Sučejo se okoli solнца po svojem tiru, zato se tudi imenujejo planeti. Teh zvezdic je neizrečeno veliko. Zvezdogledi so jih v Bostonu (mesto v severni Ameriki) v 9 urah našteji čez eno četert milijona. Pa tudi pri nas jih lahko dokaj vidimo mesca avgusta